סג: שני שעירי פרק שישי יומא

ובל שאין ראוין לפתח אהל מועד אין חייבין עליו. מה שפיכים רש"י שיש מפרשים משום דסתם קדשי בדק הבית בעלי מומין הן דהמתפיס תמימים לבדק הבית עובר בעשה וכתב שמי אפשר לו להעמידה כן במקומה בזבחים פרק חטאת ולא פי' מה היה קשה לו ובפרק פרת חטאת (זבחים דף קיג.) פרת חטאת שנחטה חוץ מגיתה וכן שעיר המשתלח שנחטו בחוץ פטור משום דאין ראוין לבא אל אהל מועד אלמא פרת חטאת אע"ג דתמימה היא כיון דאין סופה לבא אל פתח אהל מועד פטור הכי נמי בקדשי בדק הבית פטור ואפילו תמימים[מ]:

ולא אוציא פרת חטאת ושעיר המשתלח. רש"י לא גרים פרת חטאת דפרת חטאת לא אתיא כלל לפתח אהל מועד והכין עמו דאי משום דכתיב בה והזה אל נכח פני אהל מועד מדמה אם כן כי פריך בזבחים ושעיר המשתלח לאו ראוי אל פתח אהל מועד הוא ופריך מזאת הכריתא דקרי ליה לאוי אל פתח אהל מועד ומשני ליה כאן קודש הגרלה כאן לאחר הגרלה ואי בעית אימא כאן קודש וידוי וכו' ליפרוך מפרת חטאת ולא הוה מצי לשנויי כדמשני על כן נראה דלא גרס פרת חטאת בכריתא ודוחק הוא דבכריתא גרסינן שהן ראוים וכו' עד יצאו אלו שאין מיוחדין בלשון רבים ולריך לגרוס שהוא ראוי יצא בלשון יחיד כיון דלא גרסינן אלא שעיר המשתלח ונראה לי לייסבו והכי פירושו ולא אוציא פרת חטאת ואפילו אם תמצא לומר שאוציא נמי פרת חטאת כיון דאיכי לא אתיא אל פתח אהל מועד מכל מקום לא אוציא שעיר המשתלח ת"ל לה' והשתא ניחא דכי פריך בפרק פרת חטאת (זבחים דף קיג.) משעיר המשתלח לא פריך מפרת חטאת משום דבהאי בריתא נמי אמ"ל קאמר דפרת חטאת אינה ראויה לפתח אהל מועד לה' לשעיר המשתלח דהתם אהל מועד הוא ולאו ראוי לפתח אהל מועד הוא ולהכי לא פריך התם אלא משעיר המשתלח: **זריקת** דמים **על המזבח.** הקשה מורי הרב הכהן ה"ר יהודה ז"ל דבפרק השוחט המעלה (זבחים דף קז:) אמרינן דלא הוה צריך למיתתב זריקה בחוץ דאמרינן לה שפיר מביייהו משמיטה והעלאת חוץ אלא לגלוי לך אקבלה דלא מיתי מביייהו ובבעלי מומין אמאי איצטריך למיתב מיתי מביייהו וליכא למימר לגלויי אקבלה דלא מיתי דמהיכא מיתי אי משמיטה והעלאה איכא למיפרך מה להך שכן חיישין עליהם בחוץ תאמר בקבלה ודמתי לפניו דאיכא למימר מקדים בעלי מומין יוכיח שפטור בחוץ וחייב בבעלי מומין עוד הקשה לר' יוסי ברבי יהודה דמחייב אף בקבלה בבעלי מומין אמאי איצטריך קרא להקטרה וקבלה ליתי כולהו מביייהו משוחט ומקדים גם בזה דמתי לפניו דאיצטריך לגלויי אקמילה דלא מיתי והא דמיבעי ר' כל הקרבנות (מנחות פה:) אי לוקה משום בעלי מומין בסולת שהמליח מליון למימר דהיינו דווקא במקדים אבל קמילה לא אי נמי הכא דלגבי דר' יוסי ברבי יהודה אי נמי י"ל דאי לא כתיב קרא לזריקה הוה מוקמינן חד לא מקריבו וקבלה דתשכחן פפ"ק דזבחים (דף יג.) והקריבו זו קבלת הדם אי אינו אלא זריקה ואם כן מקדים ושוחט לא הוה נפקא לן ומביייהו נמי לא דמה להנך דעבודה ניהו ולא שייכי בחוץ תאמר בשמיטה דשייכא בחוץ ובבעלי מומין לא הוה נפקא לן ומביייהו נמי לפניו מולק יוכיח שפטור בחוץ וחייב על החמץ דלאיתא בפרק תמיד נשחט (ג"ז סב) וכן הקשה בע"ז למה לי קרא לזריקה ניתי מביייהו לגלויי אקבלה לא איצטריך לאיכא למיפרך דדפרשית וכן בזה דנתי לפניו דלא חייבת לן שום קרא לזריקה אלא מדבדי קבלה יליפינן לה מדכתיב בל אסיך נסכיהם מדם ועוד אפי' לפי דבריו איצטריך לגלויי אקבלה דלא מיתי דאי פרכת כדפרכינן איכא למימר השתאוה יוכיח שפטור בחוץ וחייב לע"ז מיהו האמת הוא דלא איצטריך קרא לגלויי אקבלה דלא מיתי דכיון דלא אשכחן קרא שעובדין בקבלה לע"ז אין לחייב לעיה דכדפרש"י בפרק ד' מיתות (דף ס:) אהא דפריך וליתשוב נמי זורק ופרש"י בשלמא מקבל ומוליך לה קשיא לן דכיון דלא אשכחן שעובדין בשם ע"ז בכך אף על גב דהוי כעין פיסי פטור בשלא כדרכה על כן נראה כתירוץ הראשון עוד הקשה היכי קאמר התם דקבלה הוה אתיא מביייהו משמיטה והעלאה אי לא היה כתיב זריקה לגלויי עליה דלא מיתי והאיכא למיפרך מה להנך שכן חייבין ע) (בע"ז ו) בבעלי מומין תאמר בקבלה דפטור לרבנן דרבי יוסי ב"ר יהודה ולריתי לומר מנסך יוכיח מפרש טעמא: (ע"כ שיך לדף סב ע"ב)

אי קרבן שומע אני וכו'. רישא דכריתא בתורת כהנים [1] הכי איתא יכול השוחט חולין בפנים יהא חייב ודין הוא וכו' ת"ל קרבן על הקרבן הוא חייב ואינו חייב על החולין אי קרבן שומע אני וכו' כלומר אי אינו אומר קרבן להוציא את החולין בפנים אלא להביא קדשי בדק הבית שנחטו בחוץ שיהא חייב שהרי אף הם נקראו קרבן כענין שנאמר ונקרב את קרבן ה' איש אשר מצא בשדה ולא כתב בדק הבית הוא: **הראוי לפתח וגו'.** וקדשי בדק הבית לא היו עתידים לבא לפתח אהל מועד ואני שמעתי אפילו ראוין לפתח אהל מועד שפתח קדשי בדק הבית בעלי מומין הן דאמר מר (תמורה דף ז:) המתפיס תמימים לבדק הבית עובר בעשה ות"ל להעמידה כן במקומה במס' זבחים: **ולא אוציא פרת חטאת.** לא גרסינן שאף היא אינה ראויה לבא לפתח אהל מועד אלא הוא אוציא שעיר המשתלח שהוא ראוי לבא לאהל מועד * להגרל ולהתוודות עליו הכי מפרש לה בזבחים: **ולא להוציא הוא.** כשעיר המשתלח שהוא ראוי לבא בתמיה: **אלו איזים.** אלא יתן מהן על אם של מערבה: **מנין שלא יקדישנו מחוסר זמן ת"ל קרבן.** ומשעת הקדשו קרוי קרבן: **הפס דאל פתח לרבות.** שעיר המשתלח דלא ממעט מאל פתח שהרי ראוי לבא אל פתח: **לר' להוציא.** אתא דאילו לרבות לא אוציא וכי אתא להוציא אתא ולמדרש מי שמיוחדין לשם יצא זה שאינו מיוחד: **הכא דאשה משמע להוציא.** שעיר המשתלח שהרי אינו עולה לאשים: **לר' לרבות.** אתא ולמדרש לה' כל דלה': **והא אין הגורל קובע.** לשם אלא את הראוי לשם וכיון דלא ידע על איזה מהן יעלה הגורל לשם א"א להיות אחד מהן מחוסר זמן: **תנן המגרי היא.** דלית ליה הגרלה משהגריל ומת אחד מהן הלכך כשמת שעיר המשתלח ומבית אחר שלא בהגרלה הוצרך ללמד מן המקרא שלא יביא מחוסר זמן: **אפי' דס.** של שעיר הפנימי בכוס שכבר נשחט ומת המשתלח מביא מבירו מן השוק: **ומוויב.** לדס ומשלמו: **דלית ליה דחויין.** דלית ליה שיהא הדם דחוי בשביל חבירו שמת לומר שיפך הדם כדקאמר רבי יהודה במתני' מת המשתלח שיפך הדם: **דילמא מייתי ומגריל.** וירבה אותו שיפול עליו גורל של שם ויתכפר בדם של ראשון ולעולם שנים צריך להביא ומגריל ואכתי פשיטא דמחוסר זמן לא דאין גורל קובע אלא בראוי לשם: **רבינא אמר.** כי איצטריך קרא דמחוסר זמן כגון שהומס המשתלח משהגריל עליו ויתלולו על אחר וזה אין צריך להגריל שהרי מכח הראשון בא: **ואשה לא תפנו וגו'.** בנעלי מומין כתיב: **מקלסן.** זמרת מהן: רבא

אי קרבן שומע אני [מ]אפילו קדשי בדק הבית שנקראו קרבן כענין שנא' [1]ונקרב את קרבן ה' ת"ל [2]ואל פתח אהל מועד לא הביאו [נ]כל הראוי לפתח אהל מועד חייב עליו בחוץ כל שאינו ראוי לפתח אהל מועד אין חייבין עליו בחוץ אוציא אלו שאין ראוין לפתח אהל מועד ולא אוציא פרת חטאת ושעיר המשתלח שהוא ראוי לבוא אל פתח אהל מועד ת"ל לה' מי שמיוחדין לה' [3]יצאו אלו שאין מיוחדין לשם ולה' להוציא הוא ורמינהו [4]ירצה לקרבן אשה לה' אלו אישים [5]מנין שלא יקדישנו מחוסר זמן ת"ל קרבן לה' לרבות [6]שעיר המשתלח אמר רבא התם מענינא דקרא והכא מענינא דקרא התם דאל פתח לרבות לה' להוציא הכא דאשה להוציא לה' לרבות טעמא דרבי רחמנא הא לא רבי הוה אמינא שעיר המשתלח קדוש במחוסר זמן והא [7]אין הגורל קובע אלא בראוי לשם אמר רב יוסף הא מני חנן המצרי היא דתניא [8]חנן המצרי אומר אפילו דם בכוס מביא חבירו ומזווג לו אימר דשמעת ליה לחנן המצרי דלית ליה דחויין דלית ליה הגרלה מי שמעת ליה דילמא מייתי ומגריל אלא אמר רב יוסף הא מני רבי שמעון היא דתניא [9]מת אחד מהן מביא חבירו שלא בהגרלה דברי רבי שמעון רבינא אמר כגון שהומס וחיללו על אחר ומנא תימרא דפסיל ביה מומא דתניא [10]"ואשה לא תתנו מהם אלו החלבים אין לי אלא כולן מקצתן מנין ת"ל מהם מזבח זו זריקת דמים לה' לרבות ישעיר המשתלח ואיצטריך למיכתב בעל מום ואיצטריך למיכתב מחוסר זמן דאי כתב רחמנא מחוסר זמן משום דלא מטי זמניה אבל בעל מום דמטי זמניה אימא לא ואי כתב רחמנא בעל מום משום דמאים אבל מחוסר זמן דלא מאים אימא לא צריכא רבא

[מ] תמורה ז: זבחים קיג.
[נ] תמורה ז: יג. [1] [תמורה ז:] זבחים לד: [2] תמורה ז:, [3] עד. תמורה ז:, [4] לעיל מ. [5] תמורה ז: ע"ש. [6] [תמורי תמורה ז:] פרשה הז. [7] [וע"ע תוס' זבחים דף קיג: ד"ה מיתוקן דף.] [8] רש"ל מוחק זה.

עין משפט נר מצוה

ס א מיי' פי"ח מהל' מעשה הקרבנות הלכה ו:
ב סמ"ג מיי' פ"ב מהלכות איסורי מזבח הלי' מ' והלי' י סמג עשין קמה:
ב ד מיי' פ"ב מהל' עבודת יום"כ הלי' ח:
ג ה מיי' פ"ח מהל' איסורי מזבח הלי' ד:
יד ו מיי' פ"ה מהל' עבודת יום"כ הלי' ח:

רבינו חננאל

שומע אני אפי' קדשי בדק הבית. פירי' כגון בהמה שמאה שיוצא בה שאין ראויין למזבח. כדכתיב ונקרב את קרבן ה' איש אשר מצא בלי זהב וגו'. הנה נקרא קרבן. דברים שאינן ראויין למזבח. ת"ל ואל פתח אהל מועד לא הביאו, בענין דבר שראוי לפתח אהל מועד ליבא. פרה אדומה ושעיר המשתלח מנין שאין חייבין עליהן משום שוחט חוץ. ת"ל לה'. מי שמיוחדים לה'. יצאו אילו שאין מיוחדין לה'. אלא פרה למי נדה ושעיר לעזאזל. ואקשינן לה' להוציא שעיר המשתלח אתא, והכתיב ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה'. אשה אילו אישים. מנין שאינן קדש. ת"ל קרבן לה' לרבות שעיר המשתלח. דלא בא ליה כמחוסר זמן שהוא שחוט מ"ח ימים. ומשני בא הכל לפי עניין הכתוב דרישתו. התם דאל פתח לרבות כל בהמה כשרה. בא לה' להוציא. דאילו לא בא להוציא אלא לרבות. הרי כבר נתרבת כל בהמה טהורה. הוה ליה לקרא רשתוק. ואנא ידענא דהכל במשמע. למה בא. להוציא. רבא דמשמע קרבן להוציא שעיר המשתלח שאינו קרבן. דייתי אומר קדוש במחוסר זמן. בא לה' לרבותו שלא יהיה קדוש במחוסר זמן. ואקשינן ולמה הוצרך לומר לרבות שעיר המשתלח שאינו קדוש במחוסר זמן. והא בעי דגרלה ואין הגורל קובע אלא בראוי לשם. דלא ידענן באיזה מהן יעלה הגורל לה'. ואוקימנא להא מתניתא לר' שמעון דלית ליה הגרלה דעבב. דתני מת אחד מהן נביא חבירו שלא בהגרלה דברי ר' שמעון. רבא אמר אפי' תימא דברי הכל. וכגון שהגריל על השעירים הללו. ושעיר שעלה עליו הגורל לעזאזל נפל בו מום. וחיללו על שעיר שהוא פחות מבן שמונה ימים. סד"א ליקדוש קב"ל דלא קדוש. והמום נפי שפסל בשעיר המשתלח. גמר לה מדכתיב ואשה לא תתנו מהם על המזבח לה'. ופשיטה היא.

תוס' ישנים

רבי דמלי פריך התם על הסיל שיטיל שתן לו להיות פטור קודם הגרלה דמשמע הכא אלא דפריך ליה מנופה דאכתי ריחוי לפתח אהל מועד קודם הידוי ומסקנא דמסיק התם אלא לא קשיא כאן קודם וידוי כאן אחר ידוי אמי שעיר כאן המחייב (קודם) הגרלה כי הכא אי נמי י"ל דקודם הגרלה התם היינו קודם הגמה שהוא נמי הגרלה דפטור מלב' לפי שהוא מוגדר בני שאינו לה' אבל קודם הגרלה שאינו מוגדר המחייבן ליה כי הכא. מ"ב. ולי נראה לתרץ דהא דמחייבים הכא קודם הגרלה היינו משום דלגבי הגרלה אינה עשה כאן כדמפרש הכא והא דממעטינן ליה קודם הגרלה מלב' היינו דפיר לעיל אבבר נמקדש שעיר המיוחן ומתעטי מלב' מע"פ דראוי הוא לפתח אהל מועד כי שמא יתקדש נפש מכל מקום עדיין אינו לה' אבל הכא שיוכל להתקדש לשעיר העשה כאן לה' קרינא ביה. ולע"נ: הכא נמי מתפרי עבודת היום. כדאמר לקמן בפרק בא לו (דף ע.) דלבע"ש שעיר העשה כאן כתר עבודת היום יתפס

תורה אור השלם

1. ונקרב את קָרְבַּן יְיָ אִישׁ אֲשֶׁר מְצָא כְּלִי זָהָב אֶצְעָדָה וְצָמִיד וטבעת עגיל וכומז לכפר על נפשתינו לפני יְיָ: במדבר לא נ
2. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֲבִיאוּ לְהַקְרִיב קָרְבָּן לְיִי לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְיָ דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ ההוא דָּם שָׁפָךְ ונכרת האיש ההוא מֵקֶרֶב עַמּוֹ: ויקרא יז ד
3. שור או כֶשֶׂב או עֵז כִּי יִוָּלֵד וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ ומיום השמיני וָהָלְאָה יִרְצֶה לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיְיָ: ויקרא כב כז
4. עוֹרֶת או שָׁבוּר או חָרוּץ או יַבֶּלֶת או גָרָב או יַלֶּפֶת לֹא תַקְרִיבוּ אֵלֶּה לַיְיָ וְאִשֶּׁה לֹא תִתְּנוּ מֵהֶם על המזבח לַיְיָ: ויקרא כב כב

גליון הש"ס

גמ' מנין שלא יקדישנו מחוסר זמן. עיין זבחים דף קד ע"ב תוס' ד"ה היתר נמי: רש"י ד"ה ולא אוציא וכו' הבאיל והתודות עליו. עיין תוס' יומא ס"ה ע"ב ד"ה הגביל ובתמורה דף ו ע"ב תוס' ד"ה ולא אוציא:

מוסף רש"י

אי קרבן שומע אני כו'. קרבן דכתיב בשמוני תון להקריב קרבן וגו' דרש ליה בתו"כ על הקרבן חייב יאיטו חייב על השוחט חולין בפנים. אם כן קרבן לאו לכבר אתי אלא לחייב על קדשי בדק הבית שנחטו בחוץ. אלא הן עקרו קרבן. כענין שנאמר ונקרב את קרבן ה' אם אדם מצא כלי זהב אצעדה וצמיד. ואין זה אלא לבדק הבית (זבחים קיג:) דהייטו למלאכת המקדש (תמורה ז:). שאינו ראוי לפתח אהל מועד. כגון קדשי בדק הבית שחוטו לאיין לבא לפתח אהל מועד. שהרי בעלי מומין הן דאתפיס תמימים לבדק הבית עובר בלא תעשה (שם. וכעי"ז שם יג:). **ולא אוציא פרת חטאת.** פרה אדומה. שאם שחטה בחוץ אלא בתמיהה. אלא ע"ג מפרכתה. שיתחייב כרת. וכן שעיר המשתלח אם שחטו בחוץ יתחייב כרת. שהרי תמימין הן. דדפרה כתיב אשר אין בה מום. ושעיר מרגיע ליה אלא יבא בו מום (שם) דדלמי הוא שהוא תמים דעבעיר איאכל ראוי לשם לבא ידעינן מי מתרמי לשם חטאת. זה שמעתי. ולפי סוגיא של שמועה זו משמע דקרי ליה לאוי ועתיד ליתנם משום הגרלה וידוי (זבחים קיג:). ת"ל לה'. להקריב קרבן לה'. המיוחד לה' להוציא שעיר המשתלח שאינו מיוחד לה' (שם). אין הגורל קובע אלא בראוי לשם. דכי מייתי ומגריל לא ידע אהי מייתיה אליבא נורל של שם. הלכך נעל כרחך מרמייהו בעינן תמימים (תמורה ז:). אפילו דם. שעיר הנעשה בכוס. ומת המשתלח לא נתנה הדם. אלא מביא שעיר אחר ומוויב לו וכשר הדם למתיבתו חיב יאמלא. ולשון אפילו דנקט משום דשבש מתליקות בדבר. אימא למאן דאמר דאמר אפילו בעלי חיים נמחים. דקתני יאם מהאגרל מת אחד מהן יביא שנים ויגרל עליהם בכתפיה וכשאר ריחה. ואיכא למ"ד מביא מבירו אלא בהגרלה. דבעלי חיים אין נדחין והגרלה לא מעכבת. אבל דם בכוס ומת המשתלח יפסך הדם. דשמוטין נדחין אלו אחרינו ומאחר. ואמאן מנן המגרי דאפילו דם בכוס מאוב לו אחר (זבחים לד:) אלא אחרינו דאיתה הדם בתיתת מבירו יפסך ויביא שנים ויגרל עליהן ויתכפר כהן (שם עד. וכעי"ז תמורה ז:). מת אחד מהן. לאחר הגרלה. דאי אפשר עוד להגרל אלא אם כן יביא שנים אחרים ויגר אחד לאיתה. מביא אחד מן השוק תחת זה שמת ויבא מבירו של זה

מסורת הש"ס

ב) תמורה ז: יג., ג) [תמורה ז:] זבחים לד: ד) זבחים לד: עד. תמורה ז:, ה) לעיל מ., ו) תמורה ז: ע"ש, ז) [אמרי פרשה הז, ח)] [וע"ע תוס' זבחים דף קיג: ד"ה מיתוקן, ט) רש"ל מוחק זה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com